

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

З ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ»

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії передбачають комплексне оцінювання результатів навчання з урахуванням когнітивних процесів, навчальної діяльності, самостійності, комунікації та взаємодії, частоти й стабільності вияву сформованих умінь.

Особлива увага приділяється здатності учня/учениці застосовувати знання у життєвих ситуаціях, дбати про власну безпеку та безпеку інших, приймати відповідальні рішення, оцінювати ризики, діяти в небезпечних ситуаціях, підтримувати фізичне й психічне здоров'я, будувати конструктивні взаємини та сприяти особистому й суспільному добробуту.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі поняття, правила та ситуації, пов'язані зі здоров'ям, безпекою і добробутом, переважно за допомогою вчителя. Має фрагментарні уявлення про безпечну поведінку.	Виконує лише окремі найпростіші дії за безпосередньою допомогою: розпізнає безпечні й небезпечні ситуації, називає окремі правила.	Потребує постійного керівництва, нагадувань і покрокової допомоги. Не може самостійно перенести засвоєне правило в практичну ситуацію.	Відповідає окремими словами або короткими фразами. Відчуває труднощі у взаємодії та висловленні власної думки.	Уміння виявляються епізодично, лише в окремих простих ситуаціях і переважно за допомогою педагога.
2 / початковий	Відтворює окремі правила особистої безпеки, здорового способу життя та взаємодії. Розрізняє очевидно безпечні й небезпечні ситуації, але не пояснює їхніх наслідків.	Виконує прості завдання на розпізнавання, називання та вибір правильної поведінки за зразком.	Працює лише за детальною інструкцією та постійної підтримки.	Дає короткі відповіді на конкретні запитання, може долучитися до спільної діяльності за допомогою вчителя.	Уміння виявляються нерегулярно, переважно під час виконання завдань за зразком.

3 / початковий	Розуміє окремі правила здорової та безпечної поведінки. За навідними запитаннями визначає прості ризики, причини та можливі наслідки певних дій.	Виконує елементарні практичні завдання: визначає небезпечні ситуації, добирає прості правила безпеки, розпізнає корисні та шкідливі для здоров'я дії.	Потребує значної допомоги, але може виконати окремі дії після пояснення алгоритму.	Формулює прості висловлювання, відповідає на запитання, може працювати в парі за підтримки.	Уміння виявляються час від часу у знайомих ситуаціях, переважно за підтримки педагога.
4 / середній	Відтворює основні поняття та правила щодо здоров'я, безпеки й добробуту. Розпізнає типові ризики та розуміє окремі наслідки небезпечної поведінки. Розуміє основний зміст понять, пов'язаних зі здоров'ям, безпекою та добробутом. Встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки між поведінкою, здоров'ям і безпекою.	Виконує типові завдання за алгоритмом: визначає ризики, добирає правила безпечної поведінки, розпізнає ознаки здорового способу життя, моделює прості життєві ситуації. Виконує типові практичні завдання: аналізує життєві ситуації, визначає ризики, добирає способи безпечної поведінки, розрізняє корисні та небезпечні рішення.	Працює за зразком і чіткою інструкцією. Потребує нагадувань щодо послідовності дій. Працює за алгоритмом, допускає окремі помилки, які може виправити після підказки.	Відповідає на запитання, бере участь у парній або груповій роботі за визначеною роллю. Формулює прості аргументи, висловлює власну думку, виконує визначену частину спільного завдання.	Уміння виявляються регулярно у стандартних навчальних ситуаціях, але потребують підтримки. Уміння виявляються достатньо регулярно під час виконання типових завдань.
5 / середній	Розуміє основні взаємозв'язки між здоров'ям, безпекою, поведінкою та добробутом. Застосовує знання у стандартних життєвих ситуаціях.	Самостійно виконує типові завдання за відомим алгоритмом: оцінює прості ризики, обирає безпечні способи поведінки, аналізує ситуації, моделює алгоритми дій.	Переважно самостійний у знайомих ситуаціях, але потребує допомоги під час розв'язання нових або складніших проблем.	Висловлює власну думку, слухає співрозмовника, дотримується правил взаємодії, виконує свою роль у груповій роботі.	Уміння виявляються систематично у знайомих і стандартних навчальних ситуаціях.
6 / середній	Пояснює взаємозв'язки між фізичним, психічним, соціальним здоров'ям, безпекою та добробутом.	Застосовує знання у стандартних життєвих ситуаціях. Аналізує проблемні ситуації, визначає	Переважно самостійно планує послідовність дій, контролює результат,	Аргументовано висловлює думку, ставить запитання, бере активну участь у парній і груповій	Уміння виявляються регулярно та стабільно в більшості

	Аналізує типові ризики, передбачає можливі наслідки рішень і поведінки.	ризики, обирає безпечні стратегії, виконує практичні та ситуативні завдання.	використовує засвоєні алгоритми та правила.	роботі, враховує позиції інших.	стандартних ситуацій.
8 / достатній	Аналізує, порівнює та узагальнює інформацію про здоров'я, безпеку й добробут. Встановлює істотні причинно-наслідкові зв'язки. Оцінює ризики та можливі наслідки різних моделей поведінки.	Самостійно застосовує знання у різних стандартних життєвих ситуаціях. Розробляє алгоритми безпечної поведінки, аналізує ситуації вибору, оцінює інформацію та пропонує обґрунтовані рішення.	Самостійно обирає спосіб дії з кількох відомих, контролює виконання та виправляє більшість власних помилок.	Аргументує позицію, конструктивно взаємодіє, доповнює думки інших, бере відповідальність за власну частину спільної роботи.	Уміння виявляються систематично та в різних стандартних навчальних і життєвих ситуаціях.
9 / достатній	Систематизує та інтерпретує інформацію про здоров'я, безпеку та добробут. Аналізує складніші життєві ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, прогнозує наслідки рішень, формулює обґрунтовані висновки.	Самостійно застосовує знання у практичних і частково проблемних ситуаціях. Оцінює ризики, порівнює альтернативні рішення, розробляє алгоритми безпечної поведінки, застосовує життєві навички.	Самостійно визначає послідовність дій, добирає необхідну інформацію, контролює та оцінює результат власної діяльності.	Чітко й логічно висловлюється, аргументує рішення, ефективно співпрацює, може презентувати результати власної або групової роботи.	Уміння виявляються стабільно, систематично та в більшості навчальних, практичних і життєвих ситуацій.
10 / високий	Володіє системними знаннями про взаємозв'язок здоров'я, безпеки та добробуту. Аналізує складні життєві ситуації, критично оцінює інформацію, виявляє ризики, прогнозує наслідки та обґрунтовує оптимальні рішення.	Упевнено застосовує знання у стандартних і нових ситуаціях. Самостійно розв'язує проблемні ситуації, моделює безпечну поведінку, оцінює інформаційні повідомлення, розробляє практичні рекомендації щодо здоров'я та добробуту.	Самостійно планує, організовує та коригує власну діяльність. Визначає пріоритети, оцінює ризики, перевіряє результат і за потреби змінює стратегію дій.	Вільно аргументує власну позицію, бере ініціативу у спільній діяльності, конструктивно вирішує суперечності, підтримує безпечну та доброзичливу взаємодію.	Уміння виявляються постійно, у різноманітних стандартних, практичних і нових життєвих ситуаціях.

11 / високий	Демонструє системне та критичне мислення. Інтерпретує інформацію про здоров'я, безпеку й добробут, оцінює достовірність джерел, виявляє приховані ризики, аналізує альтернативи та прогнозує можливі наслідки рішень.	Самостійно розв'язує складні практичні та проблемні ситуації. Розробляє комплексні стратегії безпечної поведінки, обґрунтовує вибір, застосовує життєві навички в нових контекстах, здійснює самооцінювання результатів.	Повністю організовує власну діяльність: визначає мету, планує дії, добирає ресурси, здійснює самоконтроль, корекцію, рефлексію та самооцінювання.	Веде конструктивний діалог, переконливо аргументує рішення, поважає різні позиції, ефективно координує спільну діяльність і сприяє створенню безпечного середовища.	Уміння виявляються постійно та впевнено, зокрема під час виконання нових і складних завдань.
12 / високий	Має системні, міцні та глибокі знання про здоров'я, безпеку й добробут. Самостійно аналізує, синтезує, оцінює та узагальнює інформацію. Виявляє ризики, моделює наслідки, формулює власні обґрунтовані судження та пропонує ефективні стратегії розв'язання життєвих проблем.	Творчо застосовує знання у стандартних, нестандартних і реальних життєвих ситуаціях. Самостійно досліджує проблеми, аналізує інформацію з різних джерел, розробляє та презентує власні рекомендації, проекти й алгоритми дій, спрямовані на збереження здоров'я, безпеки та добробуту.	Виявляє повну автономність: самостійно визначає проблему, мету й завдання, планує діяльність, добирає способи та ресурси, оцінює ризики, перевіряє результати, здійснює рефлексію та самооцінювання.	Є активним і відповідальним учасником взаємодії; переконливо презентує результати, аргументовано відстоює позицію, поважає права й потреби інших, ініціює та організовує продуктивну, безпечну й доброзичливу співпрацю.	Уміння виявляються постійно, стійко й комплексно — у різноманітних навчальних, практичних, дослідницьких, проблемних та реальних життєвих ситуаціях.

ОРІЄНТИРИ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ

Під час визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці доцільно комплексно враховувати:

- **знання та розуміння** понять, правил і принципів здоров'я, безпеки та добробуту;
- **уміння розпізнавати небезпеки та ризики**, оцінювати їхній характер і можливі наслідки;
- **здатність приймати відповідальні рішення** та обирати безпечні моделі поведінки;
- **застосування знань у життєвих ситуаціях**, зокрема під час моделювання та практичного виконання завдань;

- **уміння дбати про фізичне, психічне та соціальне здоров'я;**
- **навички саморегуляції, самоконтролю та відповідальної поведінки;**
- **уміння діяти в умовах ризику та надзвичайних ситуацій** відповідно до віку та навчального контексту;
- **критичне оцінювання інформації** про здоров'я, безпеку, добробут та її джерел;
- **уміння протидіяти негативному впливу** та приймати обґрунтовані рішення;
- **соціальну компетентність** — повагу до інших, толерантність, відповідальність, співпрацю;
- **комунікативні навички** — уміння слухати, висловлювати думку, аргументувати, домовлятися;
- **уміння працювати в команді** та брати відповідальність за спільний результат;
- **фінансову та побутову компетентність** у межах змісту курсу;
- **екологічну та громадянську відповідальність;**
- **самостійність у прийнятті рішень і плануванні власної діяльності;**
- **здатність до рефлексії та самооцінювання;**
- **частоту, стабільність і перенесення сформованих умінь** із навчальної ситуації в повсякденне життя.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ

Рівень	Загальна характеристика навчальних досягнень учня/учениці
Початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про здоров'я, безпеку та добробут. Відтворює окремі факти й поняття за допомогою вчителя. Відчуває труднощі під час визначення безпечної поведінки, розпізнавання ризиків і встановлення простих причинно-наслідкових зв'язків. Виконує практичні завдання переважно за зразком та з допомогою вчителя.
Середній	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, розуміє окремі поняття та правила здорової й безпечної поведінки. За запитаннями вчителя визначає прості ризики, називає способи їх запобігання, розрізняє корисні та небезпечні моделі поведінки. Застосовує знання у типових життєвих ситуаціях за алгоритмом або з частковою допомогою.
Достатній	Учень/учениця добре володіє основним навчальним матеріалом, пояснює взаємозв'язки між здоров'ям, безпекою та добробутом. Самостійно аналізує типові життєві ситуації, визначає можливі ризики та обирає

Рівень**Загальна характеристика навчальних досягнень учня/учениці**

доцільні способи дій. Застосовує набуті знання для прийняття безпечних і відповідальних рішень, аргументує власну позицію, бере участь у практичній та груповій діяльності.

Високий

Учень/учениця системно й усвідомлено застосовує знання та вміння у різних життєвих ситуаціях. Самостійно аналізує складні проблеми, прогнозує можливі наслідки рішень і поведінки, оцінює ризики та обґрунтовує способи їх запобігання. Критично оцінює інформацію, аргументовано висловлює власну думку, проявляє ініціативу, відповідальність і здатність до співпраці. Демонструє готовність застосовувати принципи здорового, безпечного та відповідального життя в повсякденній діяльності.

Критерії оцінювання результатів навчання з фізичної культури

Рівень	Бал	Когнітивні процеси (знання, розуміння, аналіз)	Навчальна діяльність (техніка вправ, рухові дії)	Рівень самостійності (виконання, самоконтроль)	Рівень комунікації та взаємодії (командна гра, Fair Play)	Частота вияву умінь (системність, стабільність)
Початковий	1	Розпізнає за допомогою вчителя поодинокі вправи чи правила безпеки.	Виконує найпростіші рухи лише за зразком та значною допомогою.	Потребує постійного зовнішнього стимулювання та покрокового контролю.	Пасивний у руховій діяльності; взаємодія з іншими відсутня.	Рухові вміння виявляються спорадично, випадково у простіших ситуаціях.
	2	Відтворює фрагментарні відомості про техніку вправ за навідними запитаннями.	Виконує рухи з численними суттєвими помилками, що порушують структуру.	Діє виключно за детальною інструкцією чи зразком під наглядом.	Реагує на звернення вчителя, але уникає контакту з однокласниками в іграх.	Правильні елементи рухів виявляються рідко, лише за підказкою.
	3	Відтворює окремі факти чи правила ігор без розуміння зв'язків між ними.	Виконує прості комплекси (розминки) зі значними помилками; координація порушена.	Намагається виконувати завдання за зразком, але потребує коригування.	Залучається до естафет/ігор, але діє відокремлено від дій команди.	Уміння виявляються нестабільно, якість виконання вправ низька.
Середній	4	Знає і за допомогою вчителя пояснює базові правила вправ чи безпеки.	Відтворює базову рухову дію в загальних рисах, але допускає грубі помилки.	Виконує типові фізичні вправи самостійно, але припускається неточностей.	Взаємодіє з партнерами на прохання вчителя; частково дотримується правил.	Рухові вміння виявляються у більшості випадків у стандартних умовах.
	5	Розуміє призначення вправ та елементарних способів контролю (вимірювання пульсу).	Виконує рухи за алгоритмом із незначними помилками, які виправляє за зауваженням.	Потребує періодичного нагляду або нагадування алгоритму від учителя.	Бере участь у командних діях, фрагментарно узгоджує свої рухи з іншими.	Правильне виконання вправ є ситуативним, залежить від ступеня втоми.
	6	Самостійно пояснює послідовність рухів; знає правила безпеки та здорового життя.	Самостійно відтворює навчальний матеріал; помилки в техніці є несуттєвими.	Виконує завдання за інструкцією, демонструє базові навички самоконтролю.	Конструктивно взаємодіє в парі або малій групі під час рухових завдань.	Уміння виявляються стабільно у знайомих умовах, але згасають під час гри.
Достатній	7	Аналізує власні рухи та виявляє очевидні технічні помилки у себе чи інших.	Правильно виконує рухові дії у стандартних умовах, свідомо дотримуючись правил.	Самостійно готує інвентар та обирає вправи для розминки за визначеною метою.	Активно взаємодіє у команді, виконує визначену роль у грі, підтримує інших.	Рухові вміння виявляються стабільно та впевнено в типових ситуаціях.
	8	Порівнює варіанти вправ; обґрунтовує	Оперує руховими навичками у децю	Самостійно контролює власне навантаження за	Ефективно співпрацює заради спільної мети;	Сформовані вміння виявляються постійно,

		вибір комплексу для розвитку певної якості.	змінених умовах; виконання чітко й координоване.	самопочуттям та пульсом.	поважає суперника (Fair Play).	рухи точні з мінімальними відхиленнями.
	9	Систематизує знання про фізкультуру для планування власної оздоровчої діяльності.	Виконує складні комбінації вправ безпомилково; легко адаптується до змін у грі.	Без допомоги вчителя розробляє індивідуальні комплекси (для постави тощо).	Ініціює взаємодопомогу; конструктивно розв'язує дрібні суперечки під час гри.	Вияв умінь є стабільним, висока якість зберігається навіть при втомі.
Високий	10	Самостійно оцінює стратегію рухової діяльності; прогнозує її вплив на організм.	Творчно застосовує руховий досвід у мінливих, нестандартних та ігрових ситуаціях.	Самостійно та критично коригує власну програму занять за поточним станом.	Координовано керує діями інших у команді; чітко виконує функції лідера чи судді.	Висока якість виконання рухів є постійною характеристикою учня.
	11	Аргументує та захищає рішення щодо організації безпечної активності свого оточення.	Виконує рухові дії з високим індивідуальним стилем, технічно бездоганно.	Виявляє повну автономність у плануванні та проведенні занять, руханок для класу.	Виявляє лідерські якості; попереджає конфліктні ситуації в колективі під час ігор.	Стабільний та безпомилковий вияв умінь у будь-яких ускладнених ситуаціях.
	12	Генерує нові ідеї щодо оздоровчої діяльності; здійснює рефлексивний аналіз досягнень.	Демонструє зразкове, віртуозне виконання; творчо комбінує елементи видів спорту.	Виявляє повну самоорганізованість; за власною ініціативою веде моніторинг стану.	Ефективно керує складними процесами у команді на засадах толерантності та етики.	Системний, автоматизований та бездоганий вияв умінь за будь-яких умов.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

з курсу «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»

відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі елементарні поняття: гроші, дохід, витрати, потреби, товар, послуга, підприємець. Відповідає на прості запитання лише за значної допомоги.	Виконує окремі найпростіші дії за зразком: розпізнає фінансові поняття, знаходить очевидну інформацію, виконує частину завдання за покроковою інструкцією.	Потребує постійного супроводу, пояснення кожного етапу роботи, контролю та спонукання до діяльності.	Реагує на звернення, дає короткі відповіді. Взаємодіє з іншими переважно після прямого спонукання.	Вміння виявляються епізодично та лише за значної допомоги у простих ситуаціях.
2 / початковий	Розпізнає окремі фінансові та підприємницькі поняття, намагається пояснювати їх простими словами. Виявляє часткове розуміння взаємозв'язків між потребами, доходами й витратами.	Виконує прості завдання за зразком: розподіляє потреби та бажання, розпізнає доходи й витрати, знаходить задані дані в таблиці.	Працює лише за чіткою інструкцією, потребує постійних нагадувань і допомоги у перевірці результату.	Відповідає на прості запитання, може долучитися до парної роботи після додаткового стимулювання.	Вміння виявляються нестійко, переважно в добре знайомих ситуаціях.
3 / початковий	Відтворює окремі поняття про бюджет, заощадження, підприємницьку діяльність, ризик. Розрізняє прості фінансові ситуації за заданими ознаками.	Виконує типові завдання за алгоритмом: визначає доходи й витрати, складає простий бюджет за зразком, розпізнає підприємницькі ідеї.	Працює за запропонованим алгоритмом, але потребує допомоги під час вибору способу виконання та перевірки результату.	Висловлює елементарну думку, бере участь у спільній роботі за підтримки вчителя.	Вміння виявляються переважно в типових завданнях і потребують підтримки.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
4 / середній	Розуміє основні поняття фінансової грамотності та підприємництва. Розрізняє доходи, витрати, активи, фінансові цілі, потреби та бажання.	Виконує типові завдання за алгоритмом: складає простий бюджет, класифікує доходи й витрати, визначає фінансову мету, аналізує нескладну підприємницьку ситуацію.	Працює за алгоритмом, запропонованим учителем. Потребує допомоги під час перенесення знань на нову ситуацію.	Відповідає на запитання, бере участь у простому обговоренні, висловлює власну думку за опорними запитаннями.	Демонструє базові вміння у більшості типових завдань, хоча потребує підтримки.
5 / середній	Пояснює основні фінансові та підприємницькі поняття, встановлює нескладні зв'язки між доходами, витратами, заощадженнями та фінансовими цілями.	Аналізує нескладний бюджет, визначає можливості оптимізації витрат, розрізняє фінансові потреби та ризики, виконує прості підприємницькі розрахунки.	Виконує більшу частину завдання за алгоритмом із періодичною допомогою. Може самостійно перевірити окремі результати.	Висловлює думку, слухає співрозмовника, бере участь у парній і груповій роботі, дотримується правил взаємодії.	Вміння виявляються регулярно в типових ситуаціях, але можуть бути нестійкими при ускладненні завдання.
6 / середній	Демонструє розуміння взаємозв'язків між фінансовими рішеннями та їх наслідками. Класифікує фінансові явища, аналізує прості ризики, порівнює варіанти фінансових рішень.	Самостійно виконує типові завдання: планує бюджет, розраховує прості фінансові показники, аналізує підприємницьку ідею, визначає можливі ризики та способи їх зменшення.	Працює переважно самостійно за відомим алгоритмом, звертається по уточнення за потреби, може виявити й виправити очевидну помилку.	Аргументує просту фінансову чи підприємницьку позицію, ставить запитання, бере участь у дискусії та груповому розв'язанні завдань.	Вміння виявляються достатньо регулярно в типових навчальних і практичних ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує фінансову інформацію, порівнює варіанти рішень, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між фінансовою поведінкою та її наслідками.	Самостійно аналізує бюджетні й підприємницькі ситуації, застосовує фінансові знання для прийняття обґрунтованих рішень, визначає ризики та можливості.	Самостійно обирає відомий спосіб виконання, планує послідовність дій, здійснює первинний контроль результату.	Чітко висловлює позицію, наводить аргументи, співпрацює з іншими під час розроблення фінансових або підприємницьких рішень.	Вміння виявляються регулярно та в більшості передбачених навчальних ситуацій.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
8 / достатній	Порівнює, систематизує та узагальнює фінансову інформацію. Аналізує доходи, витрати, ризики, можливості та наслідки різних фінансових рішень.	Застосовує знання для розв'язання практичних завдань: планування бюджету, фінансового цілепокладання, оцінювання підприємницької ідеї, аналізу ринку та ресурсів.	Самостійно планує роботу, добирає необхідну інформацію, контролює проміжні результати та коригує власні дії.	Аргументовано висловлюється, використовує фінансову й підприємницьку термінологію, враховує думки інших, конструктивно взаємодіє в групі.	Вміння виявляються стабільно у різних типових і частково змінених ситуаціях.
9 / достатній	Критично аналізує фінансову інформацію, оцінює ризики та наслідки фінансових рішень, порівнює альтернативи, робить обґрунтовані висновки.	Комплексно розв'язує практико-орієнтовані завдання, обґрунтовує фінансові рішення, аналізує життєздатність підприємницької ідеї, прогнозує можливі результати.	Повністю організовує власну діяльність у межах поставленого завдання, самостійно визначає джерела інформації та способи роботи, здійснює самооцінювання.	Переконливо аргументує позицію, веде конструктивний діалог, ставить змістовні запитання, коректно реагує на альтернативні пропозиції.	Високий рівень умінь виявляється систематично у різноманітних навчальних і практичних ситуаціях.
10 / високий	Глибоко аналізує та оцінює фінансові й підприємницькі процеси, встановлює складні взаємозв'язки, прогнозує наслідки фінансових рішень. Критично оцінює ризики та можливості.	Самостійно розв'язує складні практичні завдання, розробляє фінансові плани, аналізує бізнес-ідеї, оцінює ресурси, ризики, витрати та потенційні результати.	Самостійно визначає мету, планує роботу, добирає оптимальні способи досягнення результату, контролює та коригує діяльність.	Вільно й аргументовано комунікує, використовує відповідну термінологію, бере відповідальність за частину спільного рішення, конструктивно веде переговори й дискусії.	Вміння виявляються систематично, впевнено та у нових для учня/учениці ситуаціях.
11 / високий	Демонструє розвинене критичне, системне та підприємницьке мислення. Інтерпретує фінансові дані, зіставляє альтернативи, оцінює ризики, аргументи та	Комплексно досліджує фінансові та підприємницькі проблеми, самостійно працює з різними джерелами інформації, розробляє й обґрунтовує фінансові	Високий рівень саморегуляції: самостійно визначає завдання, планує діяльність, добирає стратегії, оцінює якість	Переконливо захищає позицію, аналізує пропозиції інших, конструктивно веде переговори, демонструє відповідальність і	Предметні вміння виявляються систематично, стабільно та в широкому спектрі навчальних і

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	довгострокові наслідки рішень.	стратегії або підприємницькі рішення.	результату та вносить корективи.	ефективно працює в команді.	практичних ситуацій.
12 / високий	Демонструє найвищий рівень критичного, системного, фінансового та підприємницького мислення. Самостійно аналізує складні фінансові проблеми, синтезує інформацію з різних джерел, створює обґрунтовані й нестандартні рішення.	Творчо застосовує фінансові та підприємницькі знання у нових ситуаціях. Самостійно розробляє, презентує й оцінює підприємницькі ідеї, фінансові стратегії та моделі, прогнозує їхні наслідки та вдосконалює запропоновані рішення.	Повністю самостійно організовує навчально-пізнавальну діяльність, визначає мету й стратегію, прогнозує результат, здійснює рефлексію та вдосконалює власні способи роботи.	Є активним і відповідальним учасником командної діяльності, переконливо аргументує рішення, ініціює співпрацю, модерує обговорення, сприяє досягненню спільного результату.	Вміння виявляються постійно, стабільно та творчо — у стандартних, змінених, проблемних і нових життєвих ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З КУРСУ «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ»

Рівень навчальних досягнень	Загальна характеристика
1–3 бали — початковий	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про гроші, доходи, витрати, бюджет, заощадження, підприємництво та фінансові ризики. Розпізнає окремі фінансові й підприємницькі поняття за зразком. Виконує найпростіші завдання за безпосередньої допомоги вчителя, потребує постійної підтримки під час аналізу фінансових ситуацій і прийняття рішень.
4–6 балів — середній	Учень/учениця розуміє основні поняття фінансової грамотності та підприємництва, розрізняє доходи й витрати, потреби та бажання, заощадження й споживання. За алгоритмом складає простий бюджет, визначає фінансові цілі, аналізує типові фінансові ситуації та розпізнає основні ризики. Виконує практичні завдання переважно за зразком або з допомогою вчителя.

**Рівень
навчальних
досягнень**

Загальна характеристика

**7–9 балів —
достатній**

Учень/учениця демонструє достатній рівень фінансових і підприємницьких знань, встановлює взаємозв'язки між доходами, витратами, заощадженнями, фінансовими цілями та ризиками. Самостійно аналізує типові життєві й підприємницькі ситуації, планує бюджет, порівнює варіанти фінансових рішень, оцінює можливості та ризики. Аргументує власну позицію, бере активну участь у груповій роботі, застосовує знання у змінених ситуаціях.

**10–12 балів —
високий**

Учень/учениця демонструє глибокі, системні та усвідомлені знання з фінансової грамотності й підприємництва. Критично аналізує фінансову інформацію, оцінює ризики та наслідки фінансових рішень, прогнозує результати. Самостійно розробляє та обґрунтовує фінансові плани, підприємницькі ідеї й стратегії, працює з різними джерелами інформації. Творчо застосовує знання у нових і проблемних ситуаціях, аргументовано презентує власні рішення, ефективно співпрацює з іншими та демонструє відповідальну фінансову поведінку.

Основні предметні акценти курсу

Під час оцінювання доцільно комплексно враховувати **фінансову грамотність, підприємницьке мислення, уміння працювати з фінансовою інформацією, планувати бюджет і фінансові цілі, оцінювати ризики, приймати відповідальні фінансові рішення, аналізувати підприємницькі ідеї, працювати в команді, аргументувати рішення та застосовувати набуті компетентності у реальних життєвих ситуаціях.**